

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. május 18.

OKTATÁSI ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. május 18. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

- A munka megkezdése előtt az átvett feladatlapon tüntesse fel azonosító jelét!
- A feladatok előtt lévő utasításokat figyelmesen olvassa el!
- Törekedjen a pontos, egyértelmű, szakszerű válaszra, a dolgozat olvasható és áttekinthető formájára! Ügyeljen a helyesírásra!
- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.
- Kék vagy fekete tollal dolgozzon!

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok**Kizárás****1. A következő feladatokban a megadott válaszlehetőségek közül az egyik hibás.
Karikázza be a helytelen állítás betűjelét!**

1/1. A személyiségelméletek fő csoportjai:

- a) dinamikus elméletek.
- b) fejlődéselméletek.
- c) típuselméletek és tulajdonságelméletek.
- d) genetikai elméletek.

1/2. Pavlov alkattípusai:

- a) atletikus típus.
- b) gyenge idegrendszeri típus.
- c) féktelen típus.
- d) nyugodt típus.

1/3. A paraszimpatikus rendszer:

- a) lassítja a szív működést.
- b) ritkítja a légzést.
- c) növeli a gyomor és a belek emésztő működését.
- d) növeli a szívritmust.

1/4. A Johari-ablak mezői:

- a) nyílt terület.
- b) vak terület.
- c) rejtett terület.
- d) ismerős terület.

1/5. A gyermeki ábrázolás jellegzetessége:

- a) aktometria.
- b) juxtapozíció.
- c) transzparencia.
- d) intellektuális realizmus.

5 pont

2. A megadott válaszlehetőségek közül karikázza be a helyes megoldás betűjelét!

2/1. Az a kellemetlen állapot, amelyet az attitűd és a viselkedés közötti meg nem felelés vált ki, a

- a) szociabilitás.
- b) kognitív disszonancia.
- c) konformitás.
- d) szociális facilitáció.

2/2. A normatív befolyásolás azt jelenti, hogy

- a) az egyén azért igazodik a csoport véleményéhez, hogy a csoport pozitívan értékelje őt.
- b) az egyén a csoport normáit értékrendszeréből fakadóan könnyen el tudja fogadni.
- c) a csoport normái meghatározzák a csoporttagok hierarchiáját.
- d) a csoport tagjainak általános feladata a csoport normáinak közvetítése más csoportok számára.

2/3. Mi jellemzi a heurisztikus gondolkodást?

- a) A véletlen is szerepet kap benne.
- b) Szigorúan meghatározott a lépések sorrendje.
- c) Aronson felfedezési módszere.
- d) Adler felfedezési módszere.

2/4. Az alábbiak közül melyik veleszületett viselkedésminta?

- a) A szopómozgás.
- b) A szerepjáték.
- c) Az engedelmességi aktusok.
- d) A kutató manipuláció.

2/5. Mi a párok szerepe a közösségben?

- a) Csökkentik a közösségben az agressziót.
- b) Érzelmi feszültséget visznek a közösségbe.
- c) Megőrzik a csoport szokásait.
- d) A közösség stílusát határozzák meg.

5 pont

3. Keresse meg a párját!

Írja a számokkal jelölt fogalmak elé a hozzá tartozó nevek betűjelét!

3/1. önaktualizáció	a. Berne
3/2. szándékfeszültség	b. Piaget
3/3. tanult tehetetlenség	c. Maslow
3/4. játszma	d. Zeigarnik
3/5. szabálytudat	e. Seligman

5 pont

4. Relációanalízissel oldja meg a feladatot!**Írja a megfelelő betűjelet az egyes állítások sorszáma elé!**

- A (+^+): Mindkét állítás igaz, és összefüggés van közöttük.
 B (++) : Mindkét állítás igaz, de nincs közöttük összefüggés.
 C (+ -) : Az állítás igaz, az indoklás hamis.
 D (- +) : Az állítás hamis, az indoklás igaz.
 E (- -) : Mindkettő hamis.

- 4/1. Szokolov szerint az új ingerekre felfigyelünk, MERT az új ingerekkel kapcsolatos neurális modell még nem alakult ki bennünk.
- 4/2. Az inger és az érzet összefüggésével a pszichofiziológia foglalkozik, MERT az eltérő nagyságú ingerek eltérő nagyságú érzetet keltenek.
- 4/3. Minden balkezes személynek a jobb oldalon van a beszédközpontja, MERT a beszédértés csak az egyik agyféltekében van.
- 4/4. Extrém izgatott állapotban a viselkedés jól szervezett, MERT extrém izgatott állapotban a szívritmus fokozódik.
- 4/5. Piaget szerint a kognitív fejlődésnek különböző szakaszai vannak, MERT minden életszakaszban hasonló gondolkodási műveletek elvégzésére képes a kisgyermek és a felnőtt.

5 pont**5. Írja a kipontozott vonalra azt a fogalmat, amelyre a felsorolt megállapítások vonatkoznak!**

5/1.

- Előírások, elvárások, melyeket a társadalom legtöbb tagja bárkitől, aki az adott közegben pozíciót tölt be, elvár.
 - Azok a közegek, helyzetek közvetítik, amelyekben a gyermek él, mozog, tevékenykedik.
-

5/2.

- Egy adott személynek egy adott szerepről való elképzelése.
 - Benne van a külső elvárás és az egyén elvárása önmagától.
-

5/3.

- A tanulás, a szociális tanulás színtere, itt tanul meg az ember más emberekhez viszonyulni, velük kapcsolatot teremteni.
 - Ebben a térben alakul ki az egyén szociális beállítódása, magatartásmintája.
-

5/4.

- Komplex jellegű viszonyfogalom.
 - Azok a testi és pszichés funkciók tartoznak fogalomkörébe, amelyek meghatározott szintű fejlettsége 6 éves kor körül lehetséges, az iskolai élethez való alkalmazkodás, szociális érettség szempontjából pedig szükséges.
-

4 pont

6. Asszociációs feladat

Írja a számokkal jelzett állítások elé a megfelelő válasz betűjelét!

- a) Korlátozott beszéd
- b) Kidolgozott beszéd
- c) Mindkettő
- d) Egyik sem

- 6/1. Nincs precíz fogalomalkotás és fogalmi megkülönböztetés.
- 6/2. Basil Bernstein nevéhez fűződik.
- 6/3. A mondatok rövidek, egyszerűek, gyakran befejezetlenek.
- 6/4. A közlés egyéni, individualizált.
- 6/5. Leszűkíti a fogalom, az információ részleteit és választékát.
- 6/6. Előmozdítja az értelmi és érzelmi tartalmak elkülönülését.

6 pont

7. Az alábbi állítások közül az egyik igaz (I), a másik hamis (H).

Írja a megfelelő betűjelet a kipontozott vonalra!

-7/1. A szociális technikák gyakorlásának fontosságára a nevelés folyamatában először Buda Béla mutatott rá.
-7/2. A szociális készségfejlesztő módszerek az egészséges gyermekben a problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeket fejlesztik.
-7/3. A fejlesztő interjú elsősorban adatszerzésre koncentrál.
-7/4. Az irányított nevelési folyamatfelfogás lényege, hogy abban normák, értékek nagyon konkrét, deklarált formában jelennek meg.
-7/5. A befogadásra épülő nevelési folyamat a pedagógus személyét helyezi a középpontba.
-7/6. A nevelés folyamatának értelmezésében többféle irányzat él.

6 pont

8. Egészítse ki az alábbi hiányos mondatokat!
Válaszát írja a kipontozott vonalra!

- 8/1. Az oktatás folyamatában a változatosság, többoldalúság
az ellenőrzés eredményességét, segít a valóban reális helyzetkép kialakításában.
- 8/2. A mérésre, értékelésre szükség van, egyrészt mert viszonylag
visszajelzést ad a tanulóknak önmagukról és a pedagógusnak saját és diákjai
munkájáról.
- 8/3. Ha az ellenőrzést gyakorlati feladatok megoldásával végezzük,
az ellenőrzéskor fellépő feszültség.
- 8/4. Az ellenőrzés objektivitása és légköre döntően befolyásolja a tanulók
..... a tantárgyhoz, végső soron pedig a tanuláshoz.

4 pont

Szöveges (kifejtendő) feladatok

1. Értelmezze és jellemezze a koegzisztencia törvényét!

Röviden indokolja, miért kell ismernie ezt a törvényt a nevelőnek!

6 pont

2. Alkosson véleményt, mennyire tartja hatékonynak a felfedező tanulási-tanítási stratégia alkalmazását kreatív emberek esetében! Válaszát oktatási alapismereteivel támassa alá!

6 pont

3. Hasonlítsa össze az eszközhasználat és a játékeszköz személyiségfejlődésben betöltött szerepét kisgyermekkorban!

7 pont

4. Mutassa be, milyen motivációs és környezeti tényezők segítik a tehetség kialakulását!

4 pont

**5. Fogalmazza meg az averzív kondicionálás lényegét, mutassa be típusait!
Hasonlítsa össze a negatív megerősítés és a büntetés viselkedésre gyakorolt hatását!
Értékelje a büntetés pedagógiai hatékonyságát!**

17 pont

6. Értelmezze a családi légkör fogalmát, elemezze a kedvező családi légkört meghatározó összetevőket! Mutassa be négy példával, a szemelvény és oktatási alapismeretei alapján, az összetevők személyiségfejlődésre gyakorolt hatását!

„Kiskorunkban, olyan hároméves lehettem, állandóan anyára vágytunk. Azt akartuk, hogy anya fektessen le, és ő keltsen fel minket. Anyától vártuk az ételt. Nem ízlett a bundás kenyér, ha nem anya csinálta. Ő pedig kezdett kimerülni, úgyhogy apa kitalált egy kis trükköt. Esténként ügyelt rá, hogy ő fektessen le minket. Hát, először ez nem tetszett nekünk. Ezért azt mondta: „Jól van lányok, le kell feküdnötök, csukjátok be a szemeteket, és nyissátok ki a szátokat! Két perc múlva bejövök, és meglepetést szerzek nektek”. Sosem tudtuk, mit fogunk kapni. Néha egy kis kókuszot hozott, máskor mazsolát, de mindig bejött, és valami finomat rakott a szánkba. Nagyon élveztük. De a legkedvesebb emlékem, ami átformálta az életemet az, amikor kora hajnalban felébredtem és láttam, hogy a másik szobában ég egy kis lámpa. Fölkeltem és ott találtam apát a székében egy csésze kávéval. A Bibliát olvasta. Odamentem hozzá és köszöntöttem: „Jó reggelt, apa”. Ő pedig átkarolt, és így szólt: „Ezt olvastam az előbb, Robin. Ezzel az igeverssel imádkoztam érted az imént.” Bibliájában odaírta a vers mellé a nevemet, és imádkozott fölöttem...

Minden héten megkérdezte: „Robin, együtt ebédelünk ma?” Néha a fületem rágta, hogy menjünk el valahova. Elvitt túrázni. Apa miatt nagyon különlegesnek érzem magam, mert méltó voltam arra, hogy velem akarjon lenni...

Dr. James Dobson: Lányok nevelése

20 pont

